

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023.

Teema: Kriisinhallinta

Kriisinhallinta

Kriisinhallinta on keskeinen ulko-, turvallisuus- ja puolustuspolitiikan väline, jolla tuetaan konfliktien ratkaisua, konfliktien jälkeistä vakauttamista ja turvallisten yhteiskuntien rakentamista. Sotilaalliseen kriisinhallintaan osallistumalla vaikutetaan Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen, ja osallistuminen on osa kansainvälistä yhteistyötä ja vastuunkantoa. Ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden lisäksi Suomen osallistuminen kehittää samalla kansallista puolustuskykyä.

Suomi vahvistaa osallistumistaan kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan, mukaan lukien YK-operaatiot ja operaatiot Afrikassa. Suomi arvioi osallistumista sotilaalliseen kriisinhallintaan vaikuttavuuden ja kansallisten tavoitteiden näkökulmasta. Kriisinhallintaan osallistutaan vaativissa toimintaympäristöissä, joihin liittyvät turvallisuusriskit ovat lisääntyneet. Suomi ottaa osallistumisessaan huomioon paitsi ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon linjaukset kriisinhallintaan osallistumisen vahvistamisesta myös kansalliset resurssit.

Kriisinhallinnan parlamentaarinen komitea laati vuoden 2021 alkupuoliskolla Suomen kriisinhallintaa varten kokonaisvaltaisen tavoitelinjauksen, joka ulottuu yli hallituskausien. Komitea antoi tavoitelinjauksen perusteella suosituksen, jonka mukaan sotilaallista kriisinhallintaosallistumista vahvistetaan niin, että vähimmäislähtökohtana pidetään vuoden 2020 osallistumis- ja määrärahatasoa. Tämä tarkoittaa noin 400 sotilasta ja 110 miljoonaa euroa. Operaatio-osallistumisen merkittävä nostaminen edellyttää myös määrärahatason tarkastamisen.

Suomen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan

Suomi osallistuu tällä hetkellä yhteensä kymmeneen sotilaalliseen kriisinhallinnan operaatioon YK:n, EU:n, Naton ja ISIS:n vastaisen koalition puitteissa. Suomi osallistuu keskeisiin operaatioihin Lähi-idässä, Malissa, Somaliassa, Mosambikissa, Libanonissa, Irakissa ja Balkanilla yhteensä noin 350 sotilaalla.

Sotilaallisen kriisinhallinnon osallistumisen painopiste sotilaiden määrässä on edelleen UNIFIL-operaatiossa Libanonissa. Osallistuminen RSM-operaatioon Afganistanissa päättyi kesällä 2021, kun Nato päätti operaation. Suomi osallistui vuoden 2021 syksystä eteenpäin EU:n koulutusoperaatioon Mosambikissa. Suomella on

operaatiossa varakomentajan tehtävä, jonka kautta Suomi saa näkyvyyttä EU:n kriisinhallinta.

Selontekojen kirjausten ja kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean suositusten mukaisesti on tehty seuraavat linjaukset osallistumistason ja maantieteellisten alueiden osalta. EUTM Mali -operaatiossa valmistauduttiin nostamaan osallistumisvahvuutta, mutta alueen tilanteen vuoksi osallistumisvahvuuden nostoa ei tulla toteuttamaan.

Irakin operaatioiden osalta valmistaudutaan painopisteen siirtoon Irakin sisällä OIR-operaatiosta Naton NMI-koulutusoperaatioon. Irakin operaatioiden aikataulut täsmentyvät Irakin parlamenttivaalien ja uuden hallituksen muodostamisen jälkeen. Todennäköisesti OIR-operaatio jatkuu vielä joitakin vuosia, NMI-operaation pysyessä kohtuullisen pienenä. Tilannetta seurataan aktiivisesta ja puolustushallinto valmistautuu mahdollisiin muutoksiin operaatioiden välillä.

Afrikan operaatio-osallistuminen on suhteellisesti kalliimpaa kuin esimerkiksi osallistuminen UNIFIL-operaatioon. Kustannuksiin vaikuttaa oleellisesti haastavammat logistiikan ja muun tuen järjestelyt, alueen olosuhteet ja vaativien olosuhteiden vaikutus kaluston ja varusteiden kulumiseen.

Puolustushallinnon tavoitteena on nostaa osallistumisvahvuus määritettyyn vähimmäistasoon seuraavan vuoden aikana. Suomi on vahvistamassa osallistumista Naton KFOR-operaatioon, jonka myötä vahvuus nousee suosituksen mukaiseen minimitasoon. Kaikessa operaatio-osallistumisissa tavoitteena on kattava reserviläisen osallistuminen sotilaalliseen kriisinhallintaan sekä kokonaisten suorituskykyjen käyttäminen operaatiossa.

Taloudelliset voimavarat

Erillinen PDF esitys.